

Verslag marktconsultatie Circulaire afvalunits

Aanleiding

De Belastingdienst heeft circa 1300 afvalunits in haar kantoren in gebruik, waarvan het gros twaalf jaar geleden is aangeschaft. Inmiddels hebben deze afvalunits de nodige gebruikssporen en is de uitstraling van de afvalunits toe aan vernieuwing.

Omdat de afvalunits nog wel functioneel en bruikbaar zijn, is het de wens van de Belastingdienst om het huidige ontwerp voor de inzameling van grondstoffen te optimaliseren. Uitgangspunten hierbij zijn circulariteit en het maximaal hergebruiken van de grondstoffen en materialen van de bestaande afvalunit.

Om ideeën op te halen en de haalbaarheid te toetsen inzake de mogelijkheden om op circulaire wijze de bestaande afvalunits te optimaliseren heeft de Belastingdienst op 5 september 2019 de marktconsultatie 'Circulaire afvalunits' op TenderNed gepubliceerd. In dit verslag wordt het resultaat hiervan beschreven.

Procedure

De Belastingdienst heeft ervoor gekozen om door middel van een open procedure via www.tenderned.nl marktpartijen te werven voor deelname aan een mondelinge bilaterale marktconsultatie.

Een open procedure houdt in dat alle relevante marktpartijen hun interesse om deel te nemen aan deze marktconsultatie kenbaar konden maken. Hiermee stelde de Belastingdienst ook marktpartijen die zich (nog) buiten het netwerk van de Rijksoverheid bevinden in de gelegenheid om mee te doen.

Een mondelinge bilaterale consultatie houdt in dat er één-op-één gesprekken worden gevoerd tussen vertegenwoordigers van een marktpartij en vertegenwoordigers van de Belastingdienst. Deze marktconsultatie bestond daardoor uit afzonderlijke interviewgesprekken waarbij marktpartijen werden geïnterviewd door vertegenwoordigers van de Belastingdienst. Hiermee beoogde de Belastingdienst optimale omstandigheden te creëren voor het voeren van verdiepende gesprekken met de markt.

Ter voorbereiding van de marktconsultatiedagen op 14 en 15 oktober 2019 konden geïnteresseerde marktpartijen de afvalunit bezichtigen en zijn de vragen die marktpartijen alvorens de marktconsultatie hadden op 26 september 2019 door middel van een nota van inlichtingen door de Belastingdienst beantwoord. Aan geïnteresseerde marktpartijen is vervolgens gevraagd een vragenlijst in te vullen en een presentatie voor te bereiden.

Doordat zowel de Belastingdienst alsook de marktpartijen inhoudelijk goed waren voorbereid, konden er in een kort tijdsbestek goede inhoudelijke gesprekken gevoerd worden. In totaal heeft de Belastingdienst vijf ingevulde vragenlijsten ontvangen en zijn er met vier marktpartijen mondelinge bilaterale marktconsultatiegesprekken gevoerd. De Belastingdienst kijkt terug op een geslaagde en inspirerende marktconsultatie.

Algemene conclusies

Haalbaarheid circulair optimaliseren huidige afvalunits

Zo ver bij de marktpartijen bekend is er tot op heden in Nederland geen vergelijkbare uitvraag geweest. Alle marktpartijen achten het echter mogelijk om het huidige ontwerp van de afvalunits op circulaire wijze te kunnen optimaliseren en zijn enthousiast over dit idee van de Belastingdienst. De marktpartijen geven aan dat de all-in prijs voor deze uitvraag lager zal zijn dan de all-in prijs voor een volledig nieuwe afvalunit. De prijsindicatie die gegeven wordt door de marktpartijen wisselt van 450 euro tot 1000 euro exclusief BTW. De marktpartijen geven aan dat het logistieke proces en het maken van een eventuele matrix de grootste kostenposten zullen zijn.

Daarnaast geven de marktpartijen aan het grootste gedeelte van de afvalunit daadwerkelijk te kunnen hergebruiken. Uit de marktconsultatie is gebleken dat de partijen over het algemeen 90% van de afvalunit kunnen gebruiken. Het kleine aandeel materialen dat toegevoegd zal moeten worden, zal zoveel mogelijk van gerecycled materiaal zijn.

Ontwerp

De toevoeging van binnenbakken wordt door de marktpartijen als een goede oplossing ervaren. De marktpartijen geven wel aan dat door het toevoegen van de binnenbakken er een klein volumeverlies van 10%-20% zal zijn. Daarnaast geven zij aan dat het vrijrijdbaar maken van de afvalunit een positief effect kan hebben op de hygiëne en flexibiliteit. Het vrijrijdbaar maken van de afvalunit kan echter zeer kostbaar zijn indien de huidige bodem niet sterk genoeg is om wieltjes in te plaatsen. Ook wordt het toevoegen van een batterijen afvalstroom afgeraden, omdat dit een zeer klein volume betreft. Het opnemen van een batterijen afvalstroom kan andere afvalstromen vervuilen indien de batterij in de verkeerde afvalstroom wordt gegooid. Door middel van nudging kan het verkeerd inwerpen van de batterijen beperkt worden, het kan echter niet voorkomen worden.

Gestapeld inzamelen van bekertjes

Wat betreft het gestapeld inzamelen van de bekertjes, hebben de partijen verschillende meningen. Er zijn voor- en nadelen van het gestapeld inzamelen van de bekertjes. De marktpartijen geven aan dat het stapelen van bekertjes het volume reduceert. Ondanks dat de inzameling waarschijnlijk niet foutloos kan verlopen in verband met het gebruik van niet vormvast bekertjes, wordt er wel een aanzienlijk volume bespaard. Problemen met het gestapeld inzamelen kunnen wel ontstaan door de resten koffie, wat fruitvliegjes veroorzaakt. Daarnaast kan het gestapeld inzamelen zorgen voor meer schoonmaakwerk. Belangrijk is dat er indien er voor gestapeld inzamelen van bekertjes wordt gekozen er goed over de grootte van de koker nagedacht wordt. Een te grote of te kleine koker kan veel problemen veroorzaken. Als laatste geven alle marktpartijen aan dat het gestapeld inzamelen van verschillende grootte van bekertjes af te raden is. De vraag blijft: heb je de volume besparing van het gestapeld inzamelen nodig als de afvalunits toch elke dag geleegd worden?

Doorlooptijd

De doorlooptijd voor het optimaliseren van de 1300 afvalunits binnen de Belastingdienst zal een aanzienlijke tijd in beslag nemen. De marktpartijen geven aan dat de voorbereidingstijd (productontwikkeling, engineering proces en prototypes) tot ongeveer 3 maanden op kan lopen. Daarnaast zal het maken van een matrix ongeveer 4-5 maanden in beslag nemen. Dit kan eventueel tegelijk verlopen met het engineering proces. De marktpartijen geven aan dat de logistieke uitrol van de geoptimaliseerde afvalunits 1 tot 4 maanden in beslag kan nemen, afhankelijk van hoeveel afvalunits er per keer

geoptimaliseerd zullen worden. Het aantal afvalunits dat per week geoptimaliseerd kan worden verschilt van 25, tot 100, tot 500. Dit is volgens de marktpartijen afhankelijk van de behoefte van de Belastingdienst. De marktpartijen kunnen een vervangende afvalunit bieden, zodat het proces niet storend is voor de medewerkers van de Belastingdienst.

Aanbesteding

De marktpartijen geven aan dat het wenselijk is om zowel het ontwerp als de optimalisatie van de afvalunit in één opdracht aan te besteden. Zij geven aan dat het uitbesteden van het ontwerp aan de ene partij en de vervaardiging aan een andere partij in het verleden problemen heeft gegeven, doordat bijvoorbeeld het bedachte ontwerp in de praktijk niet goed maakbaar was of erg kostbaar bleek. Ook geven de marktpartijen aan dat zij zelf veel ervaring hebben met wat voor soort ontwerpen wel of niet werken. Marktpartijen volgen trends en ontwikkelingen op de voet en verwerken dit tezamen met de feedback die ze van gebruikers krijgen in verbeterde ontwerpen.

De marktpartijen adviseren om ook een lease constructie inclusief onderhoudscontract te overwegen, omdat dit om financiële en operationele redenen opportuun kan zijn voor de Belastingdienst.

NEN en ISO normen

Uit de marktconsultatie is naar voren gekomen dat er geen NEN normen zijn voor afvalunits. Het uitvragen van ISO normen is wel mogelijk (ISO9001, 26000 en 14001).

Materialen paspoort

Voor het duurzaam optimaliseren van de afvalunits kan er gekeken worden naar het gebruik van een materialen paspoort of LCA. De marktpartijen geven aan dat, indien er gekeken gaat worden naar de CO2 footprint, het belangrijk is dat iedereen dezelfde meetmethode gebruikt. Voor het besparen van CO2 kan on-the-spot verbouwen van de afvalunits ook een optie zijn. Uit de marktconsultatie is gebleken dat dit niet de ideale oplossing is. Dit kan veel overlast veroorzaken en het ligt in de lijn der verwachting dat niet alle werkzaamheden op locatie uitgevoerd kunnen worden. Daarnaast bleek dat de marktpartijen niet veel ervaring met een materialen paspoort en LCA hebben, echter, de partijen staan er wel voor open. De marktpartijen geven aan dat de methode BOM (Bill of Materials) ook een optie kan zijn. Met deze methode hebben verschillende marktpartijen al ervaring.

Signing en nudging

Communicatie richting de gebruikers alvorens en tijdens de uitrol van de nieuwe afvalunit is volgens de marktpartijen essentieel. Goede communicatie kan tevens het scheidingspercentage bevorderen. Door middel van vormen, kleuren en tekst op de afvalunit kan het scheiden van afval door medewerkers gestimuleerd worden. Daarnaast is ook de locatie van de afvalunit belangrijk. Indien de afvalunit op een zichtbare plaats staat, zal dit sociaal wenselijk gedrag van medewerkers in relatie tot het correct scheiden van afval in de hand werken.

Innovatie

De marktpartijen geven aan dat door middel van sensing gemeten kan worden hoe vol de betreffende binnenbakken van de afvalunits zijn. De schoonmaakmedewerker kan de status raadplegen in een app. Voor de aanbestedingsprocedure is het met het oog op innovatie belangrijk dat het creatieve proces van de marktpartijen niet (te) veel zal worden ingeperkt. De marktpartijen geven aan dat het belangrijk is om functioneel aan te besteden. Een mogelijkheid is om een prijs te geven aan de markt en hen een aanbod te laten doen: wat er mogelijk is voor deze prijs? Het opnemen van een 3D ontwerp van de huidige afvalunit in de aanbestedingsdocumentatie kan de marktpartijen helpen bij het doen van een aanbieding. Tenslotte is het volgens de marktpartijen belangrijk dat er gedurende en na de aanbesteding open communicatie kan plaatsvinden tussen de marktpartij(en) en de aanbestedende dienst.